

Spis treści

PODZIĘKOWANIA.	15
WPROWADZENIE DO WYDANIA 50., ROCZNICOWEGO.	17

CZĘŚĆ I

Akcje i ich wartość

ROZDZIAŁ 1

Solidne fundamenty i wiszące zamki	31
Na czym polega błędzenie losowe?	32
Inwestowanie jako dzisiejszy sposób życia	34
Teoria inwestowania	36
Teoria fundamentów	36
Teoria wiszącego zamku	38
W jaki sposób powinno przebiegać błędzenie losowe?	40

ROZDZIAŁ 2

Szaleństwo tłumu	42
Bańka na cebulkach tulipanów	43
Kompania Mórz Południowych	45
Wall Street nawala na całego	52
Posłowie	58

ROZDZIAŁ 3

Bańki spekulacyjne od lat 60. do lat 90.	59
Racjonalność instytucji	59
Hossa z lat 60..	60
Nowa „nowa epoka” – szaleństwo spółek wzrostowych i nowych emisji	60
Energia z synergii – boom na konglomeraty	62
Nifty Fifty	68
Ryczące lata 80.	69

Powrót nowych spółek	69
ZZZZ Best – bańka nad bańkami	70
Co to wszystko oznacza?	72
Jen japoński za ziemię i akcje	73

ROZDZIAŁ 4

Wybuchowe bańki w pierwszych dekadach XXI wieku	76
Bańka internetowa	76
Szeroka bańka technologiczna.	77
Kolejne szaleństwo na punkcie nowych spółek.	80
TheGlobe.com.	80
Sprzedajni analitycy	81
Nowe wskaźniki wyceny	83
Media też nie próżnowały.	84
Rynek w uścisku oszustów	86
Czy powinniśmy zdawać sobie sprawę z zagrożenia?	87
Bańka na amerykańskim rynku nieruchomości i krach z pierwszej dekady XXI wieku	88
Nowy system bankowości.	89
Luźniejsze standardy udzielania kredytów.	90
Bańka na rynku nieruchomości mieszkalnych	91
Bańki spekulacyjne a aktywność gospodarcza.	93
Czy to oznacza, że rynki są nieefektywne?.	94
Minibańki na spółkach memowych	95
Bańki spekulacyjne na kryptowalutach	97
Bitcoin i blockchain	98
Czy bitcoin to prawdziwy pieniądz?	99
Czy fenomen bitcoina należy nazwać bańką spekulacyjną?.	101
Co może spowodować pęknięcie bańki na bitcoinie?	102
Inne cyfrowe minibańki.	103
Wnioski	105

CZĘŚĆ II

Jak to robią zawodowcy

ROZDZIAŁ 5

Analiza techniczna i analiza fundamentalna	109
Analiza techniczna a analiza fundamentalna	110
Co może nam powiedzieć wykres?	111
Uzasadnienie metody kreślenia wykresów	115
Dlaczego analiza techniczna może się nie sprawdzać?	116

Od wykresowca do technika	117
Metoda analizy fundamentalnej	117
Trzy ważne zastrzeżenia	124
Dlaczego analiza fundamentalna może się nie sprawdzić?	126
Jednoczesne stosowanie analizy fundamentalnej i technicznej. . .	127

ROZDZIAŁ 6

Analiza techniczna a teoria błędzenia losowego	131
Dziurawe buty i niejednoznaczne prognozy	131
Czy na rynku akcji występuje coś takiego jak impet?	133
To czym dokładnie jest to błędzenie losowe?	134
Przykłady bardziej skomplikowanych systemów analizy technicznej	137
System filtrów	138
Teoria Dowy	138
System siły względnej.	139
Systemy cenowo-wolumenowe	139
Czytanie schematów na wykresach	140
Trudno jest zaakceptować losowość.	140
Garść innych teorii związanych z analizą techniczną, pomocnych w traceniu pieniędzy	141
Wskaźnik długości spódnicy.	142
Wskaźnik Super Bowl	143
Bękarty z Dow	144
Efekt stycznia.	144
Kilka dodatkowych systemów	145
Rynkowi guru analizy technicznej.	145
Ocena kontrargumentów	147
Implikacje dla inwestorów	149

ROZDZIAŁ 7

Ile jest warta analiza fundamentalna? Hipoteza rynku efektywnego	151
Poglądy z Wall Street i środowiska akademickiego	152
Czy analitycy papierów wartościowych to fundamentalni jasnowidze?	152
Dlaczego kryształowa kula jest zamglona?	154
1. Oddziaływanie zdarzeń losowych	155
2. Generowanie wątpliwych sprawozdań o dochodach dzięki „kreatywnej” księgowości	156
3. Błędy popełnione przez analityka	157

4. Utrata najlepszych analityków na rzecz działów sprzedaży i zarządzania aktywami	160
5. Konflikt interesów w przypadku analityków pracujących w firmach o dużych przychodach z usług bankowości inwestycyjnej	161
Czy analitycy papierów wartościowych identyfikują najlepsze akcje? Wyniki funduszy inwestycyjnych	164
Pólsilna i silna postać hipotezy rynku efektywnego	170

CZĘŚĆ TRZECIA

Nowe technologie inwestycyjne

ROZDZIAŁ 8

W nowych butach: nowoczesna teoria portfelowa	175
Ryzyko i jego znaczenie	176
Definicja ryzyka – dyspersja zwrotów	177
Przykład: oczekiwany zwrot i miary zmienności zysku i ryzyka	177
Dokumentowanie ryzyka – badanie długoterminowe	180
Ograniczanie ryzyka – nowoczesna teoria portfelowa	182
Dywersyfikacja w praktyce	185

ROZDZIAŁ 9

Większe ryzyko to większe korzyści	192
Beta i ryzyko systematyczne	193
Model wyceny aktywów kapitałowych	196
Przyjrzyjmy się danym	201
Ocena dowodów	203
Matematyczne poszukiwania lepszych miar ryzyka – teoria arbitrażu cenowego	205
Model trójczynnikiowy Famy i Frencha	207
Wieloczynnikowe wyjaśnienie cen akcji	208
Podsumowanie	208

ROZDZIAŁ 10

Finanse behawioralne	211
Irracjonalne zachowania inwestorów indywidualnych	214
Nadmierna pewność siebie	214
Ocena sytuacji pod wpływem błędów poznawczych	217
Awersja do straty	224
Duma i żal	226

Finanse behawioralne a oszczędności	227
Granice arbitrażu	229
Co z finansów behawioralnych mogą wynieść inwestorzy?	233
1. Unikaj zachowań stadnych	234
2. Unikaj zbyt dużej liczby transakcji	236
3. Jeżeli już musisz handlować, sprzedawaj pozycje tracące, nie zyskujące	237
4. Unikaj innych głupot popełnianych przez inwestorów	238
Czy finanse behawioralne zawierają wskazówki pozwalające pokonać rynek?	240

ROZDZIAŁ 11

Nowe metody budowania portfela: smart beta, parytet ryzyka

i inwestowanie w ESG	241
Co to jest „smart beta”?	241
Cztery atrakcyjne smaki – plusy i minusy	244
1. Wartość wygrywa	244
2. Małe jest lepsze.	246
3. Da się stwierdzić występowanie impetu na rynku.	246
4. Akcje o niskim wskaźniku beta mogą oferować takie same zwroty jak akcje o wysokim wskaźniku beta	248
5. Inne czynniki.	249
Co może pójść nie tak?	249
Mieszane strategie czynnikowe	251
Fundusze mieszane w praktyce	252
Dimensional Fund Advisors	252
Research Affiliates Fundamental Index™ (RAFI)	253
Goldman Sachs Active Beta ETF.	254
Portfele o równych wagach	254
Implikacje dla inwestorów	255
Parytet ryzyka	256
Technika parytetu ryzyka	257
Bezpieczne obligacje również mogą stanowić podstawę strategii parytetu ryzyka.	259
Parytet ryzyka a tradycyjny portfel 60/40	260
All Weather Fund od Bridgewater Associates	262
Co może pójść nie tak?	262
Inwestowanie w ESG	264
Uwagi końcowe	268

CZĘŚĆ CZWARTA

Praktyczne rady dla zwolenników błędzenia
losowego i innych inwestorów

ROZDZIAŁ 12

Poradnik dla tych, którzy z błędzeniem losowym się zgadzają, oraz dla pozostałych

Poradnik dla tych, którzy z błędzeniem losowym się zgadzają, oraz dla pozostałych	271
Ćwiczenie 1. Zbierz niezbędne materiały	272
Ćwiczenie 2. Nie zostań z pustymi rękami – zabezpiecz się gotówką i polisą.	274
Rezerwa gotówkowa	274
Ubezpieczenie.	274
Zmienne ubezpieczenia rentowe z odroczonym opodatkowaniem	276
Ćwiczenie 3. Zachowaj konkurencyjność – pilnuj, by rentowność twojej rezerwy gotówkowej nie zostawała w tyle za inflacją.	277
Fundusze inwestycyjne rynku pieniężnego	277
Bankowe certyfikaty depozytowe	278
Banki internetowe	279
Krótkoterminowe obligacje skarbowe	279
Nieopodatkowane fundusze rynku pieniężnego	279
Ćwiczenie 4. Naucz się unikać poborczy podatkowego.	280
Indywidualne konto emerytalne.	281
Roth IRA	282
Plany emerytalne	283
Oszczędzanie na studia	284
Ćwiczenie 5. Przymierz but i sprawdź, czy pasuje. Poznaj swoje cele inwestycyjne	285
Ćwiczenie 6. Błędzenie zacznij u siebie w domu – wynajem nie prowadzi do niczego dobrego.	292
Ćwiczenie 7. Jak się odnaleźć w gąszczu obligacji	294
Obligacje zerokuponowe mogą być przydatne w finansowaniu przyszłych zobowiązań	294
Fundusze obligacji, które nie pobierają prowizji od sprzedaży, mogą stanowić dobre narzędzie dla inwestorów	295
Obligacje zwolnione z opodatkowania są przydatne inwestorom objętym wysokimi stawkami podatku	296
Obligacje antyinflacyjne	298
Skarbowe indywidualne obligacje oszczędnościowe – najlepszy wybór dla inwestorów indywidualnych	299
Czy należy rozważyć zakup obligacji śmieciowych?	299
Obligacje zagraniczne	300

Ćwiczenie 7a. Stosowanie zamienników obligacji w portfelu obligacji w czasach represji finansowej	301
Ćwiczenie 8. Uwaga na złoto, przedmioty kolekcjonerskie i inne tego typu inwestycje	301
Ćwiczenie 9. Pamiętaj, że koszty inwestowania nie są losowe – jedno są wyższe, inne niższe	304
Ćwiczenie 10. Unikaj pułapek – stawiaj na dywersyfikację	305
Szybkie podsumowanie	306

ROZDZIAŁ 13

Fory w wyścigu finansowym: podstawy znajomości i prognozowania

zwrotów z akcji i obligacji	307
Co determinuje zwroty z akcji i obligacji?	307
Cztery historyczne epoki zwrotów z rynków finansowych	311
Epoka I: epoka komfortu	312
Epoka II: epoka niepokoju	314
Epoka III: epoka rozrzutności	318
Etap IV: etap rozczarowania.	320
Rynki w latach 2009–2022.	321
Wspomaganie przyszłych zwrotów	321

ROZDZIAŁ 14

Poradnik inwestowania na różnych etapach życia	325
Pięć zasad alokacji aktywów	326
1. Ryzyko i zwroty są powiązane	326
2. Rzeczywiste ryzyko ponoszone w związku z inwestowaniem w akcje i obligacje zależy od tego, jak długo trzymasz tę inwestycję	327
3. Uśrednianie ceny zakupu może sprzyjać ograniczaniu ryzyka inwestowania w akcje i obligacje	330
4. Rebilansowanie może zmniejszać ryzyko inwestycyjne, a czasem również zwiększać zwroty	334
5. Stosunek do ryzyka a możliwość jego podejmowania	335
Trzy wskazówki dotyczące dostosowywania planu inwestycyjnego do swojego etapu życiowego	337
1. Konkretnie potrzeby wymagają konkretnych, dedykowanych aktywów	337
2. Należy określić swoją tolerancję na ryzyko	338
3. Regularne oszczędzanie nawet bardzo małych kwot ostatecznie się opłaca	338
Poradnik inwestowania na różnych etapach życia	339

Fundusze zdefiniowanej daty	343
Zarządzanie inwestycjami po przejściu na emeryturę.	344
Niewystracające zasoby na emeryturę	344
Inwestowanie na emeryturze	345
Renty	345
Metoda „zrób to sam”	348
ROZDZIAŁ 15	
Trzy wielkie kroki na Wall Street	352
Krok oczywisty: inwestowanie w fundusze indeksowe	354
Fundusze indeksowe – podsumowanie.	355
Szersza definicja inwestowania w fundusze indeksowe	358
Konkretny portfel złożony z funduszy indeksowych	360
Fundusze ETF a podatki.	362
Krok „zrób to sam” – potencjalnie przydatne zasady wyboru spółek	364
Krok zmiennika – zatrudnienie zawodowca z Wall Street	368
Doradcy inwestycyjni, tradycyjni i zautomatyzowani	370
Kilka słów na zakończenie naszego błędzenia	375
Ostatni przykład	376
EPILOG.	378
PRZEWODNIK PO FUNDUSZACH INWESTYCYJNYCH I FUNDUSZACH ETF	383